

УДК 378.1

Н. П. Осадчук,

аспірант

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

natosadchuk@rambler.ru

ORCID: 0000-0002-7584-0587

КУЛЬТУРОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ДОМІНАНТНА СКЛАДОВА У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

У статті на основі теоретичного аналізу проблемного поля дослідження розглянуто та проаналізовано основні проблеми культурологічної підготовки майбутніх офіцерів. Результати представлені у двох частинах. У першій частині висвітлено процес впровадження компетентнісного підходу та підкреслено значення культурологічної компетентності у процесі підготовки курсантів до майбутньої професійної діяльності, а також проведено аналіз культурологічної компетентності майбутніх офіцерів у сучасній системі вищої військової освіти в умовах активної фази реформування Збройних сил України. У другій частині встановлено основні суперечності та недоліки культурологічної освіти майбутніх офіцерів, що потребує особливої уваги та розробки акмеологічної моделі культурологічної підготовки майбутнього військового фахівця для досягнення ним найвищого рівня професійного розвитку.

Ключові слова: компетентнісний підхід, культурологічна компетентність, проблеми культурологічної підготовки, майбутні офіцери.

Постановка проблеми. Масове скорочення особового складу Збройних сил України, комплектування керівних посад у військах не за професійними якостями, а за результатами політичних уподобань, відтік у цивільні структури високопрофесійних військових кадрів зумовили неспроможність Збройних сил України забезпечити обороноздатність України на рівні, достатньому для запобігання виникненню збройного конфлікту у Донецькій та Луганській областях нашої держави, а також анексії Кримського півострова, про що свідчить доповідь виконуючого обов'язки міністра оборони України Ігора Тенюха 11 березня 2014 р. у Верховній Раді України, в якій сказано: "... на війні перемагають організація, ресурси, стратегія, тактика і бойовий дух. Зараз у нас є лише останні дві складові. Ми привели усі сили у найвищий ступінь готовності. Усі наші сили зайняли полігони у відповідності до плану навчань – як на східному, так і на південному напрямках. Загальна чисельність сухопутних військ – 41 тисяча осіб, з них зараз, у мирний час, мали бути готові 20 тисяч, але фактично готові лише 6 тисяч" [1].

Виходячи з необхідності захисту прав та інтересів громадян України, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості державних кордонів України, недопущення втручання в її внутрішні справи 5 березня 2016 року Верховна Рада ухвалила закон, підписаний Петром Порошенком, про збільшення чисельності Збройних сил України до 250 тисяч осіб.

З метою ліквідації загроз державному суверенітету, інституційного зміцнення української держави, подолання глибоких системних деформацій головною метою кадрової політики у Збройних силах стає створення умов для гарантованого та якісного комплектування Збройних сил персоналом, спроможним виконувати завдання за призначенням, і його ефективне використання.

Перехід української армії до активної фази процесу системного реформування вимагає істотних змін і в освітньому середовищі вищих військових навчальних закладів, перебудови життєвого устрою майбутніх військових фахівців, зміни спрямованості освітньої діяльності, основою якої є культурологічна спрямованість освітнього процесу. В сучасних вимогах до широкомасштабного реформування Збройних сил України увага акцентується на гуманізації військового середовища. Це передбачає у вищих військових навчальних закладах створення умов для формування цілісної особистості військовослужбовця.

Актуальність дослідження визначається тим, що сьогодні якісна підготовка випускників вищих навчальних закладів (зокрема майбутніх офіцерів ЗСУ) визначається не тільки рівнем професійної підготовки, але й їх культурологічною спрямованістю, що охоплює соціальну активність, здатність до набуття власного соціокультурного досвіду, готовність до спілкування у полікультурному соціумі. Нові вимоги до військового спеціаліста пояснюються тим, що історичний процес військового будівництва в Україні лише розпочався.

Актуальність наукових досліджень. Загальні питання реалізації культурологічного підходу, його роль для педагогічної теорії і практики обґрунтовується у роботах Є. Баллера, В. Біблера, Є. Бондаревської, І. Зязюна, М. Кагана, Н. Крилової, О. Рудницької, В. Сластьоніна, Г. Тарасенко, Н. Щуркової, Н. Якси.

Важливі методологічні і теоретичні проблеми культурологічної підготовки сучасного спеціаліста досліджуються у роботах А. Арнольдова, Л. Буєвої, І. Кефелі, І. Луцької, В. Маслова, О. Попової, Р. Розіна, Ю. Рождественського, Н. Сердюк, О. Антонової, О. Дубасенюк.

Я. Щерба, В. Сафонова, П. Сисоєв, В. Фурманова, П. Бех, Л. Біркун, Patric R. Moran, Rhona B. Genzel, Л. Калініна, І. Самойлюкевич, Л. Маслак, Ю. Захарчишина та ін. вивчають зазначену проблему у контексті діалогу культур.

Процес підготовки офіцерів до професійної діяльності був предметом дослідження таких українських та американських учених: О. Бикової, О. Бойка, О. Керницького, В. Ягупова, Paula Caligiuri, Raymond Noe, Daniel P. McDonald, Allison Abbe, Lisa M. V. Gulick, Jeffrey L. Herman та ін.

Мета статті – вивчити компетентнісний підхід у процесі підготовки майбутніх офіцерів, проаналізувати рівень відповідності культурологічної компетентності випускника ВВНЗ опису моделі фахівця, що визначається освітніми стандартами.

Виклад основного матеріалу. Основною метою професійної освіти є підготовка компетентного і кваліфікованого працівника, здатного на ефективну виконавську діяльність за фахом на конкурентному ринку праці.

Компетентність / компетентності (згідно Національної рамки кваліфікацій) – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості [2].

У Законі України "Про вищу освіту" (частина перша статті 1) знаходимо таке визначення: *компетентність* – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [3].

На відміну від терміну "кваліфікація", компетентність включає, крім суто професійних знань і умінь, що характеризують кваліфікацію, такі якості, як ініціатива, співробітництво, здатність до роботи у групі, комунікативні здібності, уміння навчатися, оцінювати, логічно мислити, відбирати і використовувати інформацію.

В останні роки поняття "компетентність" вийшло на загальнодидактичний і методологічний рівні. Це пов'язано з його системно-практичними функціями й інтеграційною роллю в освіті.

Компетентністю встановлюють набір системних характеристик для проектування освітніх стандартів, навчальної літератури, вимірників якості освіти. Посилення уваги до компетентності зумовлене також рекомендаціями Ради Європи, які стосуються оновлення освіти, її наближення до замовлення суспільства.

Функції компетентності відображають соціальне замовлення на підготовку молоді, є умовою реалізації особистісних смислів навчання; охоплюють реальні об'єкти навколишньої дійсності для цілеспрямованого застосування знань, умінь і способів діяльності; дозволяють пов'язати теоретичні знання з їх практичним використанням; становлять інтегральні характеристики якості підготовки студентів та курсантів.

При влаштуванні фахівця на роботу важливо не лише те, що людина буде робити, але і як вона буде це робити, які якості (крім професійних знань) їй будуть потрібні для виконання тієї чи іншої роботи [4].

Отже, компетентнісний підхід забезпечує не інформованість суб'єкта навчання, а вміння на основі знань вирішувати різноманітні проблеми.

Сьогодні великого значення набуває формування у майбутнього фахівця особистісних якостей поряд з професійними. Компетентний фахівець повинен представляти мету своєї діяльності, визначати шляхи і засоби їх досягнення, відповідати за наслідки їх реалізації. Особистісна характеристика моделі фахівця включає світоглядні установки особистості, які орієнтують її на виконання відповідної соціальної функції. Щоб забезпечити високий рівень професіоналізму, необхідна культурна основа професійної діяльності. Тобто професіонал повинен поєднувати в собі професійні здібності, знання, вміння, навички і досвід при досить високому рівні професійної культури.

Високоосвічена особистість, яку готує сьогодні вища школа, повинна бути культурологічнокомпетентна. *Культурологічна компетентність* – той "умовно достатній рівень соціалізації та інкультурації особистості в суспільстві, який дозволяє вільно розуміти, використовувати і варіативно інтерпретувати всю суму неспеціалізованих, а почасти і спеціалізованих знань, які використовуються в щоденному побуті, являють собою норму загальносоціальної ерудованості людини в цьому середовищі, суму правил, законів, звичаїв, заборон, етикетних установок і інших регуляторів поведінки, вербальних і невербальних засобів комунікації, систему загальноновизнаних символів, світоглядних підвалин, ідеологічних і ціннісних орієнтацій, безпосередніх оцінок, соціальних і міфологічних ієрархій і тощо". Все це досягається впровадженням елементів систематизованих культурологічних знань в усі сегменти освіти і виховання.

У нашому дослідженні ми погоджуємось з думкою І. Зайцевої, А. Москаленко, А. Галенко, Н. Стеценко, О. Антонової, Л. Маслак, які розглядають культурологічну компетентність як сукупність професійних компетенцій, які є складовою компетентності майбутнього фахівця і допомагають не лише вирішити професійні вузькофахові проблеми, але й сприяють професійному саморозвитку та самовдосконаленню особистості. Вони розглядають культурологічну компетентність як підґрунтя для здійснення якісної професійної діяльності, формування національно свідомого громадянина.

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції (АТО) на сході України готовність до діяльності в екстремальних ситуаціях стає однією з найважливіших критеріїв готовності молодого офіцера до виконання своїх службових обов'язків. Сьогодні тенденція збільшення кількості різних загроз обумовлює необхідність формування у офіцера навичок швидкої дії в умовах вітальної загрози, безпечної поведінки та морально-психологічної готовності до дій в умовах проведення АТО.

Тому, на нашу думку, сучасна модель українського офіцера передбачає розвиток упевненості в своїх силах, виховання сміливості думки, здатності генерувати нові ідеї. Це, в свою чергу, сприятиме виробленню таких умінь: здійснювати системний аналіз проблемної ситуації; виявляти протиріччя і цілеспрямовано вирішувати їх, приймаючи нестандартні рішення; генерувати оригінальні ідеї, висувати гіпотези, шукати і зважувати різноманітні рішення, творчі завдання або проблеми; свідомо долати інерцію власного мислення і т. д.

Культурологічна компетентність майбутнього офіцера розглядається нами як сукупність знань, що дозволяють курсанту вірно орієнтуватися в сучасному просторі соціокультурних цінностей; вміння ефективно й творчо діяти в міжособистісних стосунках – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях; здатність критично мислити, здійснювати системний аналіз проблемної ситуації, швидко приймати рішення в умовах вітальної загрози; виявляти протиріччя і цілеспрямовано вирішувати їх, приймаючи нестандартні рішення; генерувати оригінальні ідеї, висувати гіпотези, шукати і зважувати різноманітні рішення, творчі завдання або проблеми.

Культурологічна компетентність майбутніх офіцерів виступає системоутворюючим елементом, навколо якого формуються та розширюються інші складові професійної компетентності.

Система підготовки майбутніх офіцерів скерована стандартами вищої військової освіти, які розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Відповідно до вимог стандартів вищої освіти визначається зміст вищої військової освіти, що охоплює вимоги до компетентностей, світогляду, громадських, професійних якостей майбутніх військових фахівців, що формуються у ході освітнього процесу ВВНЗ.

Очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного рівня вищої освіти описуються в освітньо-професійній програмі підготовки військових фахівців як системи освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Ефективне управління навчально-виховним процесом у вищих військових навчальних закладах, вдосконалення його змісту та навчальних технологій не може здійснюватися без зворотного зв'язку із військами, без детального вивчення процесів становлення офіцера у військах, без аналізу практичної підготовленості офіцерів за результатами відгуків із військ.

Короткий аналіз та порівняння очікуваних результатів навчання (компетентностей), що описані в освітньо-професійних програмах першого та другого рівнів вищої освіти Житомирського військового інституту (ЖВІ), з реальними відгуками про випускників цього навчального закладу із військ та штабу АТО дають змогу з'ясувати, що рівень їхньої культурологічної компетентності не є достатнім. Аналіз проводився згідно таких критеріїв культурологічної компетентності:

- 1) *мотиваційно-цільовий* (отримання даних щодо характеру мотивів молодих офіцерів, мети та цілей для досягнення високих результатів у професійній діяльності);
- 2) *когнітивний* (визначення рівня засвоєння культурологічних знань, які розкривають соціально значущі смисли професійної діяльності молодих офіцерів на засадах етнокультури);
- 3) *інтегративно-комунікативний* (визначення рівня сформованості організаційних і комунікативних умінь та навичок: здатності офіцерів до спілкування, вміння контролювати себе під час взаємодії з носіями іншої культури, вміння уникати конфліктних ситуацій, координувати і регулювати комунікативну діяльність усіх учасників спілкування й обирати адекватні засоби комунікативної взаємодії);
- 4) *особистісно-рефлексивний* (встановлення рівня сформованості особистісних професійно важливих якостей офіцерів: вміння аналізувати та адекватно оцінювати свою діяльність (самооцінка); вміння організувати свою подальшу самоосвіту, самовдосконалення, саморозвиток; здатність контролювати власну діяльність (самоконтроль); здатність до швидкої дії та співпереживання в умовах вітальної загрози.

Наше дослідження також включало *рівні культурологічної компетентності*:

Високий рівень сформованості культурологічної компетентності характеризується зацікавленістю молодих офіцерів у власному культурологічному розвитку, високим рівнем засвоєння морально-етичних та комунікативних знань, високим рівнем розвитку комунікативних умінь. Для них характерним є творче мислення, емоційна зацікавленість; спостерігається постійне активне прагнення до самовдосконалення, поглиблення культурологічних знань та умінь. Практична діяльність має стійкий творчий характер. Вони володіють високим рівнем розвитку особистісних професійно важливих якостей.

Достатній рівень сформованості культурологічної компетентності представлений невисокою мотивацією молодих офіцерів, які не мають чіткої мети та цілей для досягнення високих результатів, мають

середній рівень сформованості морально-етичних та комунікативних знань, середній рівень розвитку комунікативних умінь, середній рівень розвитку особистісних професійно важливих якостей. Знання сутності та специфіки культури достатньо поверхневі. У практичній підготовці спостерігається не повна відповідність набутих знань до їх застосування на практиці.

Низький рівень сформованості культурологічної компетентності характеризується низьким рівнем мотивації, відсутністю зацікавленості до культурологічного розвитку, низьким рівнем засвоєння морально-етичних та комунікативних знань, низьким рівнем сформованості комунікативних умінь, пасивністю у професійній діяльності, низьким рівнем розвитку особистісних професійно важливих якостей.

Такий аналіз виявив, що офіцери – вчорашні випускники вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) – часто не мають не лише достатніх професійних знань, навичок та умінь, але й необхідних морально-ділових якостей, неспроможні до набуття власного соціокультурного досвіду. Дані свідчать, що низький рівень культурологічної компетентності домінує над високим. 15 % молодих офіцерів мають низький рівень мотивації, не розуміють завдання та сутність своєї професійної діяльності, не мають чіткої мети та цілей для досягнення високих результатів, характеризуються неприйняттям загальнолюдських ціннісних орієнтацій, пасивністю у професійній діяльності; 21 % – має низький рівень засвоєння культурологічних знань; 16 % молодих офіцерів мають низький рівень сформованості комунікативних умінь, виявляють неготовність до нових умов життєдіяльності в процесі професійної взаємодії, мають низький рівень загальної та професійної культури, неготові до спілкування, не вміють контролювати себе та уникати конфліктних ситуацій; 15 % – характеризуються низьким рівнем розвитку особистісних якостей, мають низькі морально-психологічні та вольові якості, не володіють організаторськими здібностями, не вимогливі до себе та до підлеглих, вимагають постійного контролю.

Дослідження дає змогу підкреслити, що у сучасних освітньо-професійних програмах ВВНЗ недостатньо приділяється уваги культурологічній підготовці, яка, на нашу думку, є домінантною у системі професійної підготовки офіцера, та з'ясувати причини недостатнього рівня сформованості культурологічної компетентності та практичної підготовленості молодих офіцерів. Такі недоліки в цілому відбивають стан неповної відповідності складових процесу підготовки військових фахівців потребам суспільства та вимогам стандартів вищої освіти згідно рекомендацій Ради Європи.

Вивчення процесу підготовки майбутніх офіцерів до професійної діяльності у ВВНЗ дає змогу виявити деякі суперечності між:

- 1) вимогами суспільства до високоосвіченої культурної особистості майбутнього офіцера та недостатньою увагою до цього системи вищої освіти України;
- 2) необхідністю реалізації компетентнісної моделі військового фахівця за обраною спеціальністю (спеціалізацією), особливо її культурологічної складової, та відсутністю системних засад у проектуванні;
- 3) особистісними потребами культурного розвитку курсантів і недосконалістю умов їхнього залучення до культуротворчої діяльності;
- 4) наявністю значної кількості форм культуротворчої діяльності і відсутністю відповідної педагогічної системи їх реалізації;
- 5) структурою і змістом навчання та виховання майбутніх офіцерів та досвідом бойової та оперативної підготовки військ, їх застосуванню у миротворчих операціях, локальних конфліктах і війнах (зокрема досвідом АТО).

Основними причинами таких суперечностей, на нашу думку, є такі:

- 1) відсутність системних засад у проектуванні та реалізації компетентнісної моделі майбутнього військового фахівця за обраною спеціальністю (спеціалізацією), особливо її культурологічної складової;
- 2) низька ефективність застосовуваних технологій навчання, їх невідповідність вимогам формування та розвитку у військових фахівців компетентностей, системних знань, умінь, навичок;
- 3) невизначеність з підходами щодо теоретичної та практичної підготовки військових фахівців за часом, формами та методами організації, місцем проведення, інформаційним і матеріально-технічним забезпеченням;
- 4) перевантаження змісту вищої військової освіти зі збереженням суттєвої переваги підготовки зі спеціальності (що охоплює професійні компетентності за спеціальністю, військово-професійні компетентності за спеціальністю, професійно-спеціальні компетентності за спеціалізаціями) над загальною (універсальною) підготовкою (що охоплює універсальні (в т. ч. культурологічні) компетентності);
- 5) невідповідність змісту та структури навчання та виховання майбутніх офіцерів досвіду бойової та оперативної підготовки військ, їх застосуванню у миротворчих операціях, локальних конфліктах і війнах (зокрема АТО);
- 6) недостатній рівень вимогливості щодо: організації навчально-виховного процесу, науково-методичного, матеріального-технічного забезпечення, виховної роботи;
- 7) зниження мотивації науково-педагогічних працівників на всіх рівнях навчальної, методичної, наукової, повсякденної діяльності, недостатнє вжиття заходів щодо надання цьому процесу позитивної спрямованості;

8) спрямованість змісту дисциплін базової, професійно-практичної підготовки та підготовки зі спеціалізації на застарілі зразки озброєння, військової техніки, умови їх експлуатації, бойового застосування, що не відповідають сучасному стану військово-технічної науки та практики, оперативного мистецтва;

9) суттєве зниження в діяльності науково-педагогічних працівників рівня навчально-методичної, наукової роботи; якості викладання навчальних дисциплін, розроблення та вдосконалення дидактичного забезпечення навчального процесу; вимогливості в процесі навчання; професійного зростання;

10) кризи адаптації курсантів, які виражаються в неготовності курсантів до нових умов життєдіяльності, невизначеність і непередбачуваність соціальних контактів, міжособистісних стосунків в новому освітньому середовищі ВВНЗ.

На нашу думку здолати суперечності культурологічної підготовки курсанта можна за умови реалізації у навчально-виховному процесі ВВНЗ акмеологічної технології, що передбачає створення умов для засвоєння курсантами прогресивних, сучасних методик і технологій навчання і виховання, самовиховання і саморозвитку; що буде стимулювати творчий потенціал; дозволить виявити і плідно використовувати особистісні ресурси для досягнення успіху в професійній діяльності за допомогою формування акмеологічної спрямованості особистості.

Перед нами поставлені такі завдання:

- визначити організаційно-педагогічні умови впровадження акмеологічного підходу у процес культурологічної підготовки майбутніх офіцерів;
- розробити акмеологічний портрет особистості військового професіонала;
- розробити та теоретично обґрунтувати акмеологічну технологію та модель культурологічної підготовки майбутніх офіцерів та методи оцінювання акмеологічного складника навчально-виховної діяльності курсантів;
- експериментально перевірити ефективність запропонованої акмеологічної технології та моделі професійної підготовки майбутніх офіцерів.

Висновки. Акмеологічна модель культурологічної підготовки майбутніх офіцерів передбачає розробку концептуальної моделі-еталона (ідеального образу) військового фахівця як системи взаємообумовлюючих компонентів, що забезпечать формування соціальноактивної, морально й фізично здорової особистості курсанта (а потім офіцера), зацікавленої в результатах своєї діяльності та здатної досягати високих цілей. Ця модель передбачає створення умов для успішної майбутньої соціалізації особистості офіцера, формування конкурентоспроможної особистості, формування професійної та особистої культури військового фахівця. Стресостійкість, здатність переборювати труднощі; творче ставлення до справи; здатність до прийняття відповідальних рішень; комунікабельність, здатність до кооперації, співробітництва, співтворчості; здатність до швидкого освоєння нової справи; здатність до самоосвіти, самореалізації, саморозвитку – головні характеристики сучасного офіцера.

Перспективи дослідження. На нашу думку низка суперечностей та недоліків культурологічної підготовки майбутніх офіцерів потребують уваги та перегляду вимог до портрету сучасного офіцера. Удосконалення підготовки майбутніх офіцерів пов'язане з усвідомленим сходженням особистості до високого рівня компетентності та професійної майстерності. Це стає можливим за умов впровадження нового і перспективного акмеологічного підходу. Акмеологічний підхід передбачає створення необхідних умов для становлення й розвитку уявлення про успіх та високі досягнення в усіх суб'єктів освіти. В акмеологічному середовищі майбутній офіцер розвивається як особистість, ураховуються його індивідуальні особливості, формуються духовні та моральні цінності, розвиваються творчі здібності, уміння соціалізуватись, будувати відносини в колективі та соціумі.

Процес формування культурологічної компетентності майбутнього офіцера в контексті акмеологічного підходу вимагає розробки нових моделей та технологій, що стануть провідними темами наших наступних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Виступ міністра оборони України Ігоря Тенюха 11 березня 2014 року у Верховній Раді України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247087044.
2. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
3. Закон "Про вищу освіту" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Чернілевський Д. В. Педагогічна технологія навчання технічних дисциплін : [навчальний посібник] / Д. В. Чернілевський, О. М. Джеджула, Н. А. Гунько. – Вінниця : АМСКП, 2014. – 206 с.
5. Зайцева І. В. Культурологічний компонент професійної освіти в сучасному університеті / І. В. Зайцева // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – 2015. – Вип. 38. – С. 392–395.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Vystup ministra obrony Ukrainy Ihoria Tenyukha 11 bereznia 2014 roku u Verkhovni Radi Ukrainy : [Speech of the Minister of Defense Ihor Tenyukh in March 11, 2014 in the Supreme Council of Ukraine] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247087044.
2. Natsional'na ramka kvilifikatsii [National Framework of Qualifications] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.
3. Zakon "Pro vyshchu osvitu" [The Law "On Higher Education"] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Chernilevs'kyi D. V. Pedahohichna tekhnolohiia navchannia tekhnichnykh dystsyplin [Educational Technology for Teaching Technical Disciplines] : [navchal'nyi posibnyk] / D. V. Chernilevs'kyi, O. M. Dzhedzhula, N. A. Hun'ko. – Vinnytsia : AMSKP, 2014. – 206 s.
5. Zaitseva I. V. Kul'turolohichnyy komponent profesiynoi osvity v suchasnomu universyteti [Culturological Component of Professional Education in Modern University] / I. V. Zaitseva // Naukovi pratsi Kamiyanets'-Podil'skoho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohienka [Proceedings of Kamenetz-Podolsk Ivan Ohienko National University]. – 2015. – Vyp. 38. – S. 392–395.

Осадчук Н. П. Культурологическая компетентность как доминантная составляющая в системе профессиональных компетентностей будущих офицеров.

В статье на основе теоретического анализа проблемного поля исследования рассмотрены и проанализированы основные проблемы культурологической подготовки будущих офицеров. Результаты представлены в двух частях. В первой части освещены процесс внедрения компетентного подхода и подчеркнуто значение культурологической компетентности в процессе подготовки курсантов к будущей профессиональной деятельности, а также проведен анализ культурологической компетентности будущих офицеров в современной системе высшего военного образования в условиях активной фазы реформирования Вооруженных сил Украины. Во второй части установлены основные противоречия и недостатки культурологического образования будущих офицеров, что требует особого внимания и разработки акмеологической модели культурологической подготовки будущего военного специалиста для достижения им высокого уровня профессионального развития.

Ключевые слова: компетентный подход, культурологическая компетентность, проблемы культурологической подготовки, будущие офицеры.

Osadchuk N. P. Cultural Competence as a Dominant Component in the System of Professional Competences of Prospective Officers.

The article provides information regarding the problems of cultural development and professional training of prospective officers. The results are presented in two main sections. The first section contains the discussion of the importance of competent approach and cultural competence in the system of cadets' professional training in the course of their future professional activity. It also contains the analysis of cultural competence of the prospective officers in modern system of higher military education in the conditions of active phase of the Ukrainian Armed Forces reforming. In the research the cultural competence appears as a basic element which determines the system of prospective officer professional competences. The professional activities requires of the military specialist to be effective and creative in different interpersonal relationships according to modern cultural education requirements (building mutual trust relations, effective communication, collaboration with people of different background and successful adaptation to social environment in any circumstances; revealing critical thinking, making a systematic analysis of the problem situations, making decisions quickly in the conditions of vital threat; identifying conflicts and solving them by making unconventional decisions; generating original ideas, expressing creativity) being major addition to professional competences. The second section provides the short analysis of the expected outcomes (that is competences) in cadets' academic development according to the appropriate level of higher education. The results of the theoretical analysis present the contradictions and drawbacks in cultural education and professional training of the prospective officers, which require special research and development of an acmeological model of the cultural education and professional training of a prospective military specialist for achieving the highest level of development. In the light of acmeological approach the continuous self-development and self-improvement, high achievements motivation and good results and success aspiration in professional activities appear the compliment personality features of an officer.

Key words: competent approach, cultural competence, problems of cultural development and training, prospective officers.